

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

3 mai 2024

PROPOSITION DE RÉSOLUTION
sur l'automédication accompagnée

Rapport

fait au nom de la commission
de la Santé et de l'Égalité des chances
par
Mme **Gitta Vanpeborgh**

Sommaire	Pages
I. Procédure	3
II. Exposé introductif de l'auteure principale de la proposition de résolution	3
III. Discussion générale	6
IV. Discussion des considérants et du dispositif – votes...	11

Voir:

Doc 55 **2420/ (2021/2022):**

- 001: Proposition de résolution de Mme Zanchetta et consorts.
002 à 005: Amendements.

Voir aussi:

- 007: Texte adopté par la commission.

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

3 mei 2024

VOORSTEL VAN RESOLUTIE
betreffende begeleide zelfmedicatie

Verslag

namens de commissie
voor Gezondheid en Gelijke Kansen
uitgebracht door
mevrouw **Gitta Vanpeborgh**

Inhoud	Blz.
I. Procedure	3
II. Inleidende uiteenzetting door de hoofdindienster van het voorstel van resolutie	3
III. Algemene besprekking	6
IV. Besprekkingen van de consideransen en van het verzoekend gedeelte – stemmingen	11

Zie:

Doc 55 **2420/ (2021/2022):**

- 001: Voorstel van resolutie van mevrouw Zanchetta c.s.
002 tot 005: Amendementen.

Zie ook:

- 007: Tekst aangenomen door de commissie.

12315

**Composition de la commission à la date de dépôt du rapport/
Samenstelling van de commissie op de datum van indiening van het verslag**
Président/Voorzitter: Roberto D'Amico

A. — Titulaires / Vaste leden:

N-VA	Mieke Claes, Kathleen Depoorter, Frieda Gijbels
Ecolo-Groen	Séverine de Laveleye, Laurence Hennuy, Kathleen Pisman
PS	Patrick Prévot, Hervé Rigot, Laurence Zanchetta
VB	Steven Creyelman, Dominiek Sneppe
MR	Daniel Bacquelaine, Caroline Taquin
cd&v	Nawal Farih
PVDA-PTB	Roberto D'Amico
Open Vld	Robby De Caluwé
Vooruit	Karin Jiroflée

B. — Suppléants / Plaatsvervangers:

Björn Anseeuw, Tomas Roggeman, Darya Safai, Valerie Van Peel
Barbara Creemers, Louis Mariage, Simon Moutquin, Eva Plateau
Chanelle Bonaventure, Jean-Marc Delizée, Sophie Thémont
Nathalie Dewulf, Kurt Ravyts, Hans Verreyt
Michel De Maegd, Benoît Piedboeuf, Florence Reuter
Nathalie Muylle, Els Van Hoof
Sofie Merckx, Nadia Moscufo
Tania De Jonge, Goedele Liekens
Gitta Vanpeborgh, Kris Verduyck

C. — Membres sans voix délibérative / Niet-stemgerechtigde leden:

Les Engagés	Catherine Fonck
DéFI	Sophie Rohonyi

N-VA	: Nieuw-Vlaamse Alliantie
Ecolo-Groen	: Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
PS	: Parti Socialiste
VB	: Vlaams Belang
MR	: Mouvement Réformateur
cd&v	: Christen-Démocratique en Vlaams
PVDA-PTB	: Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique
Open Vld	: Open Vlaamse liberaal en democraten
Vooruit	: Vooruit
Les Engagés	: Les Engagés
DéFI	: Démocrate Fédéraliste Indépendant
INDEP-ONAFH	: Indépendant – Onafhankelijk

Abréviations dans la numérotation des publications:		Afkorting bij de nummering van de publicaties:	
DOC 55 0000/000	Document de la 55 ^e législature, suivi du numéro de base et numéro de suivi	DOC 55 0000/000	Parlementair document van de 55 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA	Questions et Réponses écrites	QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral	CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV	Compte Rendu Analytique	CRABV	Beknopt Verslag
CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)	CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN	Séance plénière	PLEN	Plenum
COM	Réunion de commission	COM	Commissievergadering
MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT	Moties tot besluit van interpellaties (beige kleurig papier)

MESDAMES, MESSIEURS,

Votre commission a examiné la proposition de résolution sur l'automédication accompagnée au cours de ses réunions des 21 et 28 mars 2023, du 17 octobre 2023 et des 16 et 23 avril 2024.

I. — PROCÉDURE

Au cours de la réunion du 21 mars 2023, la proposition de résolution sur l'automédication accompagnée (DOC 55 2420/001) a été jointe, à la demande de Mme Zanchetta, à la proposition de loi (Nawal Farih, Nahima Lanjri, Nathalie Muylle) modifiant diverses dispositions en vue de la prescription à l'unité d'antibiotiques, de benzodiazépines et d'opioïdes pour limiter la surconsommation et le surdosage de ces médicaments (DOC 55 2464/001).

La commission a décidé de demander des avis écrits à l'INAMI, à la Cour des comptes, au Collège intermutualiste national (CIN), à la Vlaams Patiëntenplatform (VPP), à l'Office des Pharmacies Coopératives de Belgique (OPHACO) et à l'Association pharmaceutique belge (APB).

Au cours de la réunion du 17 octobre 2023, la proposition de résolution (Kathleen Depoorter, Frieda Gijbels, Valerie Van Peel, Sigrid Goethals) visant à promouvoir des schémas de médication destinés à réduire la consommation de médicaments addictifs et à lutter contre la résistance aux antimicrobiens (DOC 55 2550/001) a été jointe, à la demande de Mme Kathleen Depoorter, aux propositions n°s 2420/1 et 2464/1.

Au cours de sa réunion du 17 octobre 2023, la commission a décidé, à la demande des auteurs, de disjoindre les différentes propositions.

La commission a décidé le 26 mars 2024 de prendre l'amendement global n° 3 (DOC 2640/003) comme base de discussion.

II. — EXPOSÉ INTRODUCTIF DE L'AUTEURE PRINCIPALE DE LA PROPOSITION DE RÉSOLUTION

Mme Laurence Zanchetta (PS) renvoie à la proposition de résolution concernant la promotion de l'utilisation correcte et rationnelle des médicaments (DOC 55 3529/001) déposée par Mme Gitta Vanpeborgh. Certains considérants et certaines demandes de cette proposition

DAMES EN HEREN,

Uw commissie heeft het voorstel van resolutie betreffende begeleide zelfmedicatie besproken tijdens haar vergaderingen van 21 en 28 maart 2023, van 17 oktober 2023 en van 16 en 23 april 2024.

I. — PROCEDURE

Het voorstel van resolutie betreffende begeleide zelfmedicatie (DOC 55 2420/001) werd tijdens de vergadering van 21 maart 2023 op vraag van mevrouw Zanchetta gekoppeld aan het wetsvoorstel (Nawal Farih, Nahima Lanjri, Nathalie Muylle) tot wijziging van diverse bepalingen, teneinde antibiotica, benzodiazepines en opioïden per eenheid voor te schrijven, met het oog op een beperking van de overconsumptie en overdosering van deze geneesmiddelen (DOC 55 2464/001).

De commissie besliste tot het vragen van schriftelijke adviezen aan het RIZIV, het Rekenhof, het Nationaal Intermutualistisch College (NIC), het Vlaams Patiëten Platform (VPP), de Vereniging der Coöperatieve Apotheken van België (OPHACO) en de Algemene Pharmaceutische Bond (APB).

Op vraag van mevrouw Kathleen Depoorter werd tijdens de vergadering van 17 oktober 2023 het voorstel van resolutie (Kathleen Depoorter, Frieda Gijbels, Valerie Van Peel, Sigrid Goethals) met het oog op het faciliteren van medicatieschema's gericht op de afbouw van verslavende medicatie en de aanpak van antimicrobiële resistantie (DOC 55 2550/001) gekoppeld aan de voorstellen nr. 2420/1 en 2464/1.

De commissie besliste tijdens haar vergadering van 17 oktober 2023 op vraag van de indieners de verschillende voorstellen van elkaar los te koppelen.

De commissie beslist op 26 maart 2024 het globaal amendement nr. 3 (DOC 2640/003) als basis voor de besprekking te nemen.

II. — INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR DE HOOFDINDIENSTER VAN HET VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Mevrouw Laurence Zanchetta (PS) verwijst naar het door mevrouw Gitta Vanpeborgh ingediende voorstel van resolutie betreffende het bevorderen van correct en rationeel geneesmiddelengebruik (DOC 55 3529/001). Een aantal van de daarin vermelde consideransen

correspondent parfaitement à la proposition de résolution à l'examen, qui vise à améliorer l'accompagnement de l'automédication.

L'intervenante a présenté un amendement global à sa proposition, à savoir l'amendement n° 3 (DOC 2420/003).

L'enquête de santé menée par Sciensano en 2018 indique que la Belgique n'est pas un bon élève européen en ce qui concerne l'utilisation correcte et rationnelle des médicaments, tant au niveau de leur prescription qu'au niveau de leur consommation. Le nombre de consommateurs de médicaments non prescrits et non remboursés a augmenté par rapport à 2013. De nombreuses personnes ont pris l'habitude de se rendre à la pharmacie pour se procurer un médicament qu'elles consomment ensuite sans accompagnement.

Ces consommateurs ne sont toutefois pas conscients des risques que peut entraîner l'automédication pour le patient, à savoir notamment un surdosage ou un sous-dosage de médicaments, une durée d'utilisation inappropriée, des contre-indications, des interactions médicamenteuses, des effets secondaires ou encore des intolérances, spécifiquement lors de l'usage de médicaments issus des groupes de médicaments qui présentent un risque d'abus, de dépendance ou de mauvais usage. L'intervenante souligne que la communication d'informations objectives, correctes et transparentes est la clé pour un usage rationnel et correct des médicaments.

Mme Zanchetta souligne le rôle important du pharmacien dans l'accompagnement de la médication des patients, et elle demande avec insistance d'examiner la possibilité de mettre en place une coopération structurelle entre les médecins généralistes et les pharmaciens en ce qui concerne l'utilisation complexe de médicaments, par exemple en mettant en œuvre un système plus large de soutien décisionnel pour les médecins prescripteurs.

*
* * *

En 2018, Solidaris a déjà signalé que plus de deux tiers des Belges francophones recouraient à l'automédication, ce qui représente une augmentation significative par rapport à 2014. Son étude indique que ce sont les patients les moins aisés qui ont le plus recours aux médicaments délivrés sans prescription médicale pour faire l'économie d'une consultation chez un médecin généraliste ou spécialiste.

Depuis 2019, le gouvernement a pris de nombreuses mesures pour aider les citoyens et rendre les soins plus accessibles pour tous. De nombreux malades reportent toutefois certains soins faute de moyens financiers. Par

en verzoeken sloten perfect aan bij het voorliggende voorstel van resolutie dat ertoe strekt de zelfmedicatie beter te begeleiden.

De spreekster heeft daarop een globaal amendement nr. 3 (DOC 2420/003) ingediend.

De gezondheidsenquête van Sciensano van 2018 toont aan dat België geen goede EU-leerling is inzake correct en rationeel geneesmiddelengebruik, zowel bij het voorschrijven als bij het gebruik hiervan. Het aantal gebruikers van voorschriftvrije geneesmiddelen en niet-terugbetaalde geneesmiddelen is toegenomen ten opzichte van 2013. Het is een wijdverspreid gebruik dat mensen zelf naar de apotheek stappen om een geneesmiddel dat ze dan zelf, zonder begeleiding, gebruiken.

Maar de gebruikers zijn niet op de hoogte van de mogelijke risico's van zelfmedicatie voor de patiënt, namelijk over- dan wel onderdosering van de geneesmiddelen, een ongepaste gebruiksduur, contra-indicaties, wisselwerkingen met andere geneesmiddelen, bijwerkingen of intoleranties, in het bijzonder bij het gebruik van geneesmiddelen uit de categorieën van geneesmiddelen die een risico van misbruik, verslaving of verkeerd gebruik inhouden. De spreekster benadrukt dat objectieve, juiste en transparante informatie de sleutel is tot een rationeel en correct gebruik van geneesmiddelen.

Mevrouw Zanchetta wijst op de sleutelrol van de apotheker bij de begeleiding van het geneesmiddelengebruik door de patiënten en dringt erop aan te onderzoeken of er structurele samenwerking kan komen tussen huisartsen en apothekers rond complex geneesmiddelengebruik, zoals bredere uitvoering te geven aan een systeem van *decision support* voor voorschrijvende artsen.

*
* * *

In 2018 heeft Solidaris reeds gesteld dat meer dan twee derden van de Franstalige Belgen toevlucht nam tot zelfmedicatie, een duidelijke toename ten opzicht van de situatie in 2014. Uit de studie bleek dat het de minderbegoede patiënten waren die het meest toevlucht namen tot voorschriftvrije geneesmiddelen. Op deze manier wordt bespaard op een raadpleging bij de dokter of een specialist.

De regering heeft sinds 2019 vele maatregelen genomen om de burgers te helpen en om de toegankelijkheid van de zorg voor allen te verbeteren. Maar toch wordt door velen bepaalde zorg uitgesteld bij gebrek aan financiële

conséquent, les diagnostics sont posés plus tardivement et les traitements commencent trop tard, ce qui a pour conséquence que le traitement des maladies coûte plus cher et qu'il est moins efficace.

Lorsque l'automédication est dûment accompagnée et encadrée, elle peut favoriser l'autonomie du patient. En revanche, sans accompagnement, elle peut être dangereuse et nuire à la santé du patient. L'intervenante renvoie au grand nombre d'hospitalisations causées par une mauvaise automédication.

Beaucoup d'informations sont disponibles en ligne et, souvent, il est erronément dit que la prise de médicaments ne présente aucun risque. C'est pourquoi il convient de bien réfléchir à une utilisation responsable et sûre des médicaments délivrés sans prescription médicale.

Mme Zanchetta renvoie aux avis généralement positifs qui ont été recueillis. Une série de considérants et de demandes de la proposition de résolution de Mme Vanpeborgh s'inscrivent parfaitement dans le cadre de la proposition de résolution à l'examen. En conséquence, le texte à l'examen est plus global et traduit une vision plus large que le texte initial.

L'objet de la proposition de résolution reste toutefois inchangé, à savoir accompagner le patient lors de la prise de médicaments, en particulier des médicaments délivrés sans prescription médicale.

L'intervenante insiste sur la mise en évidence du rôle du pharmacien. Il convient d'améliorer la collaboration entre les acteurs de première ligne pour avoir une idée plus précise des achats et de la consommation de médicaments en vente libre non remboursés tels que les somnifères et les antidouleurs. Le schéma de médication doit être amélioré afin que les patients bénéficient d'un meilleur accompagnement de leur médication. La publicité doit être mieux réglementée et il convient de mener une réflexion au sujet du conditionnement de certains médicaments.

Mme Zanchetta est consciente que la législature touche à sa fin. La proposition de résolution à l'examen donne néanmoins une orientation pour l'avenir.

middelen. Daardoor worden diagnoses later gesteld en wordt te laat met de aansluitende behandeling gestart. Dit leidt dan weer tot duurdere en minder doeltreffende behandeling van de aandoeningen.

Nochtans kan zelfmedicatie met de nodige begeleiding en omkadering de autonomie van de patiënt bevorderen. Maar zonder begeleiding kan zelfmedicatie gevaarlijk zijn en kan het negatieve effecten hebben op de gezondheid van de patiënt. De spreekster wijst op het grote aantal opnames in ziekenhuizen als gevolg van slechte zelfmedicatie.

Er is online veel informatie beschikbaar en er wordt vaak de verkeerde boodschap gegeven dat geneesmiddelen zonder gevaar genomen kunnen worden. Het is daarom nodig goed na te denken over een verantwoord en veilig gebruik van het gebruik van voorschrijftvrije geneesmiddelen.

Mevrouw Zanchetta verwijst naar de ingewonnen adviezen die meestal positief waren. Een aantal consideransen en verzoeken van het voorstel van resolutie van mevrouw Vanpeborgh schrijven zich perfect in in het voorliggende voorstel van resolutie. Dit heeft geleid tot een globalere tekst met een bredere visie dan wat in de initiële tekst was opgenomen.

Het doel van het voorstel van resolutie blijft echter onveranderd, namelijk de patiënt begeleiden bij het nemen van vooral voorschrijftvrije geneesmiddelen.

De spreekster dringt aan op het beklemtonen van de rol van de apotheker, er moet beter worden samengewerkt tussen de actoren in de eerste lijn. Zo komt er een duidelijker beeld op de aankoop en het gebruik van voorschrijftvrije geneesmiddelen waarvoor geen terugbetaaling is zoals slaapmiddelen en pijnbestrijdende middelen. Het medicatiesysteem moet verbeteren opdat patiënten beter worden begeleid bij het gebruik van geneesmiddelen. De reclame moet beter worden gereglementeerd en er moet nagedacht worden over de verpakking van bepaalde geneesmiddelen.

Mevrouw Zanchetta beseft dat het eind van de legislatuur nabij is. Toch geeft het voorliggende voorstel van resolutie een oriëntatie voor de toekomst.

III. — DISCUSSION GÉNÉRALE

A. Questions et observations des membres

Mme Kathleen Depoorter (N-VA) considère que le texte à l'examen est trop peu ambitieux, alors que son auteure principale a tout de même disposé de quatre ans pour s'attaquer à la littératie des patients et aux inégalités en matière de santé. Les patients aux origines les plus modestes et aux connaissances en matière de santé les plus faibles font plus souvent l'objet d'une mauvaise polymédication. Or, le texte à l'examen prévoit peu d'initiatives concrètes à ce sujet. S'il est vrai qu'il prévoit la mise en place d'une coopération avec les entités fédérées et avec les prestataires de soins, il n'interdit toutefois pas la vente en ligne de médicaments sans prescription. La polymédication inclut souvent des médicaments achetés sur internet et pris trop fréquemment.

Il est absolument nécessaire de souligner l'importance du schéma de médication. Les pharmaciens de famille en élaborent au quotidien. Mais rien n'est fait pour assurer la communication entre les pharmaciens de famille et les hôpitaux, ni pour les informer de ce qui est acheté en ligne.

L'intervenante consultera l'AFMPS pour déterminer si la taille des conditionnements des médicaments pourrait être adaptée. Mme Depoorter renvoie au paracétamol, qui est vendu sous toutes les tailles et toutes les formes. Personne ne peut dire quelle combinaison entraîne une surconsommation. Il en va de même pour les compléments alimentaires, avec toutes les conséquences sanitaires qui en découlent. Il faut agir sur la chaîne qui fournit la médication. Les pharmaciens de famille doivent pouvoir enregistrer plus efficacement les médicaments dans le schéma de médication.

L'intervenante constate qu'il existe déjà de nombreux outils informationnels sur les effets secondaires. Le problème est que le groupe-cible vulnérable qui est le plus souvent confronté à des effets secondaires en raison d'une consommation inappropriée et excessive de médicaments n'accède pas à ces informations, faute d'une littératie en santé suffisante. L'intervenante plaide pour que les médecins prescripteurs utilisent un système d'aide à la décision.

La proposition de résolution à l'examen a le mérite d'ouvrir le débat. L'intervenante regrette cependant l'absence de fondement scientifique dans le texte.

Mme Laurence Hennuy (Ecolo-Groen) reconnaît que la consommation de médicaments reste élevée en Belgique. Leur consommation est parfois excessive, inutile et inappropriée, ce qui expose certains patients à des

III. — ALGEMENE BESPREKING

A. Vragen en opmerkingen van de leden

Mevrouw Kathleen Depoorter (N-VA) vindt de voorliggende tekst weinig ambitieus terwijl de indienster toch vier jaar had om de gezondheidsgeletterdheid van patiënten en de gezondheidskloof aan te pakken. Patiënten met een zwakkere achtergrond en kennis van gezondheid, zijn vaker het slachtoffer van polymedication op niet correcte wijze. Maar in de tekst zijn weinig concrete initiatieven terug te vinden. Er komt samenwerking met de deelstaten, met de zorgverstrekkers. Maar men gaat de voorschriftvrije medicatie niet van het internet halen. Bij polymedication gaat het vaak om medicatie die online is aangekocht en die teveel geslikt wordt.

Het is absoluut nodig de het belang van een medicatieschema te onderstrepen. Dat doet de huisapotheke dagdagelijks. Maar er wordt geen werk gemaakt van communicatie tussen de huisapotheke, de ziekenhuizen en wat online wordt aangekocht.

De spreekster gaat met het FAGG bespreken of de grootte van de geneesmiddelenverpakking kan aangepast worden. Mevrouw Depoorter verwijst naar paracetamol dat in alle maten en formaten kan aangekocht worden. Niemand kan zeggen welke combinatie tot overconsumptie leidt. Hetzelfde gaat op voor voedingssupplementen. Met alle gezondheidsgevolgen van dien. Er moet gewerkt worden op de keten die medicatie verschaft. Registratie moet effectiever bij de huisapotheke in het medicatieschema.

De spreekster stelt dat er al veel informatietools over neveneffecten zijn. Het grote probleem is dat die kwetsbare doelgroep die het meest wordt geconfronteerd met neveneffecten door fout en overdreven gebruik niet aan die informatie raakt. De gezondheidsgeletterdheid van dit type patiënten is niet groot genoeg. De spreekster pleit voor *decision support* voor voorschrijvende artsen.

Het voorstel van resolutie is interessant want het openst de discussie. De spreekster mist wel het wetenschappelijk fundament in de tekst.

Mevrouw Laurence Hennuy (Ecolo-Groen) beaamt dat de consumptie van medicatie in België hoog ligt. Er is overbodig, onnodig en verkeerd gebruik van geneesmiddelen. Dit leidt tot gezondheidsrisico's bij een

risques sanitaires. Le prescripteur reste le professionnel responsable de la médication et dispose d'une expertise clinique. Son rôle étant important, la proposition à l'examen vise à accroître son expertise en favorisant la collaboration interprofessionnelle et la communication d'informations pertinentes lors de la prise de décisions en matière de prescription. L'utilisation de tests PCR avant la prescription d'antibiotiques devrait faire l'objet d'une recherche plus poussée afin de s'assurer de l'efficacité de cette mesure.

La pandémie de COVID-19 a démontré à quel point le pharmacien jouait un rôle essentiel dans les soins de santé primaires en raison de sa proximité avec la population, de sa disponibilité et de son accessibilité. Son rôle de délivreur de médicaments et son lien particulier avec la population expliquent pourquoi il occupe une place essentielle dans la proposition de résolution à l'examen.

L'intervenante soutient l'idée que la prescription de médicaments à l'unité ou en petits conditionnements favoriserait un usage plus rationnel et pourrait avoir des répercussions budgétaires, sanitaires et environnementales positives. La proposition de résolution met en lumière un sujet de santé publique important.

La proposition de résolution aborde des thématiques telles que la littératie en santé, la prescription à l'unité et la qualité des soins pharmaceutiques qui nécessiteront toutes un travail plus en profondeur. Les catégories de médicaments visées par la proposition sont relativement nombreuses. Elle vise en effet les médicaments soumis ou non à prescription médicale, les médicaments présentant un risque de dépendance, les médicaments remboursés ou non ou encore les médicaments vendus en ligne ou en pharmacie. La portée de la proposition de résolution est donc très large. L'intervenante préconise de travailler de manière *ad hoc*, en fonction de la problématique abordée, à l'avenir.

Mme Dominiek Sleppe (VB) estime que le bon usage des médicaments est une question importante. Elle regrette toutefois que cette proposition de résolution n'ait pas été discutée plus tôt en commission car elle vise principalement des personnes vulnérables. La proposition à l'examen va néanmoins dans la bonne direction. L'intervenante espère dès lors que cette question sera abordée sous la prochaine législature.

M. Robby De Caluwé (Open Vld) souligne que l'amendement global vise à démêler le noeud du problème. L'automédication peut apporter une plus-value, mais elle comporte des risques dont les intéressés doivent être informés. L'intervenant fait référence à l'importance de la littératie en santé et d'une information adéquate

aantal gebruikers. De voorschrijver van de medicatie blijft verantwoordelijk en beschikt over klinische expertise. De voorschrijver bekleedt een belangrijke rol, het voorstel wenst zijn deskundigheid te vergroten door interprofessionele samenwerking en het voorzien van goede informatie wanneer de beslissing tot voorschrijven genomen wordt. Het gebruik van CRP-testen voordat men overgaat tot het voorschrijven van antibiotica moet diepgaand onderzocht worden om de doeltreffendheid van deze maatregel na te gaan.

De COVID-19-pandemie heeft aangetoond hoe belangrijk de rol van de apotheker is in de eerste lijn. Hij is nabij, beschikbaar en laagdrempelig. Zijn plaats als toeleveraar van medicatie en zijn band met de bevolking geven de apotheker een vooraanstaande rol in het voorstel van resolutie.

De spreekster onderschrijft de idee dat het voorschrijven van medicatie per eenheid of in kleine hoeveelheden een rationeler gebruik in de hand werkt en zal tot een gunstig budgettair, gezondheid-en milieueffect leiden. Het voorstel van resolutie belicht een belangrijk volksgezondheidsprobleem.

De resolutie pleit voor gezondheidsgeletterdheid, het voorschrijven per eenheid, de kwaliteit van de farmaceutische zorgen. Er moet in de toekomst voor elk van deze thema's diepgaander gewerkt worden. De categorieën medicijnen die in het voorstel geviseerd worden zijn zeer talrijk. Het gaat om medicijnen die al dan niet voorschriftvrij zijn, medicijnen die een verslavingsrisico inhouden, medicijnen die al dan niet terugbetaald worden, medicijnen die online of in de apotheek verkocht worden. De scope van het voorstel van resolutie is dus erg ruim. De spreekster roept op om in de toekomst op een specifieke manier tewerk te gaan, afhankelijk van het probleem dat zich stelt.

Mevrouw Dominiek Sleppe (VB) vindt veilig omgaan met geneesmiddelen belangrijk, het is wel jammer dat het voorstel van resolutie nu pas in commissie wordt behandeld want het gaat vooral om kwetsbare groepen. Het is wel een stap in de goede richting, des spreekster hoopt dat dit onderwerp in de volgende legislatuur zal aangesneden worden.

De heer Robby De Caluwé (Open Vld) onderstreept dat het globaal amendement de kern van het probleem aanpakt. Zelfmedicatie kan een meerwaarde zijn maar er zijn risico's aan verbonden en daar moeten mensen van bewust gemaakt worden. De spreker verwijst naar het belang van gezondheidswijshheid en het belang van

sur les médicaments. Les pouvoirs publics devraient également faire connaître davantage l'outil en ligne récemment développé, *pharmainfo.be*.

L'intervenant souligne le rôle du médecin et du pharmacien en matière d'accompagnement des patients dans l'utilisation des médicaments. Une concertation structurée entre les médecins généralistes et les pharmaciens pourrait encore améliorer la situation. La mise en œuvre à plus grande échelle d'un système d'aide à la décision à l'usage des médecins prescripteurs pourrait leur apporter un soutien. Les médecins devraient disposer plus rapidement d'un aperçu global de leur comportement de prescription pour pouvoir se situer par rapport à leurs confrères.

En Belgique, la consommation d'antibiotiques est importante. M. De Caluwé insiste sur la nécessité d'avoir recours à la prescription différée d'antibiotiques et d'indiquer une date limite sur la prescription. Les médecins généralistes devraient être autorisés à utiliser les tests PCR. Il est recouru à ces tests depuis longtemps aux Pays-Bas pour aider les médecins généralistes à prendre leur décision de prescrire ou non des antibiotiques, ou d'opter pour une prescription différée en cas d'hésitation.

L'intervenant fait référence à l'utilisation des somnifères, qui est trop répandue, surtout parmi les personnes âgées. Il existe de nombreuses lignes directrices concernant cette utilisation, établies par *Domus Medica*. Celles-ci visent à atteindre de meilleurs résultats par le recours à des traitements non médicamenteux. L'intervenant demande que la formation de médecin prête attention aux traitements non médicamenteux.

Mme Gitta Vanpeborgh (Vooruit) évoque sa proposition de résolution concernant la promotion de l'utilisation correcte et rationnelle des médicaments (DOC 55 3529/001), dont le champ d'application était plus étendu. Cette proposition visait la surconsommation, la sous-consommation ou la consommation inappropriée de médicaments et a donc un lien avec la proposition de résolution à l'examen. Un amendement global s'inspirant de la résolution de l'intervenante et contenant des considérants et des demandes supplémentaires a été présenté.

Cet amendement global évoque des progrès concrets. L'intervenante estime qu'il convient d'aller encore plus loin. Cette mission incombera aux membres de la prochaine législature.

Plusieurs considérants ont été ajoutés. En effet, la Belgique est un mauvais élève en termes de prescriptions et de consommation de médicaments. Notre pays n'obtient pas non plus de bons résultats en ce qui concerne les

goede informatie over geneesmiddelen. De overheid zou ook meer bekendheid moeten geven aan de recente webtool *farmainfo.be*.

De spreker wijst op de rol van de arts en de apotheker om mensen te begeleiden bij hun gebruik van geneesmiddelen. Structuur overleg tussen huisartsen en apothekers kan daar nog verbetering in brengen. De bredere uitvoering van een systeem van *decision support* voor voorschrijvende artsen kan ondersteuning bieden. Artsen moeten sneller zicht krijgen op hun voorschrijfgedrag zodat ze zich kunnen verhouden tot hun collega voorschrijvers.

Er wordt in België veel antibiotica geslikt. De heer De Caluwé dringt aan op het uitgesteld voorschrijven van antibiotica en het voorzien van een einddatum van het voorschrift. De huisarts moet de mogelijkheid krijgen gebruik te maken van de CRP-test. Deze test is in Nederland al langer ingeburgerd en kan de huisarts in zijn beslissing ondersteunen om al dan niet antibiotica voor te schrijven of bij twijfel te werken met een uitgesteld voorschrift.

De spreker verwijst naar het gebruik van slaapmiddelen, er worden teveel slaapmiddelen gebruikt en vooral ouderen nemen er teveel van. Er zijn vele richtlijnen over dit gebruik (van *Domus Medica*) om met een niet-medicamenteuze behandeling te komen tot een beter resultaat. De spreker vraagt tijdens de opleiding tot arts aandacht te besteden aan de niet-medicamenteuze behandeling.

Mevrouw Gitta Vanpeborgh (Vooruit) verwijst naar haar voorstel van resolutie betreffende het bevorderen van correct en rationeel geneesmiddelengebruik (DOC 55 3529/001). Dit voorstel van resolutie was breder van opzet qua toepassingsgebied. Het voorstel ging over overmatig, ondermaats en niet correct geneesmiddelengebruik. Er is wel een link met de het voorstel van resolutie dat vandaag voorligt. Er werd vanuit de insteek van de resolutie van de spreekster een globaal amendement ingediend met bijkomende consideransen en verzoeken.

Het globaal amendement verwijst naar concrete vorderingen. De spreekster is van mening dat er nog verdergaan moet worden. Dat is een opdracht voor de leden in de volgende legislatuur.

Er werden een aantal consideransen toegevoegd. België is inderdaad een slechte leerling qua voorschrijven en gebruik van geneesmiddelen. Ook voor wat betreft de voorschriftvrije en niet-terugbetaalde geneesmiddelen

médicaments sans prescription et non remboursés. On constate même une hausse de la consommation. L'intervenante se demande s'il est possible d'interdire la vente en ligne de médicaments sans prescription.

Les pouvoirs publics n'ont pas systématiquement une vue d'ensemble de la consommation de médicaments non remboursés. Cette vision globale est nécessaire pour pouvoir agir.

Il convient d'accorder davantage d'attention à l'application d'une approche multidisciplinaire non médicamenteuse. Les prescripteurs n'ont pas une vue suffisante de leur profil de prescription récent.

Les amendements insistent par ailleurs sur l'importance du partage de données, du schéma de médication et du dossier pharmaceutique.

Les emballages posent effectivement problème, et la coopération entre les médecins et les pharmaciens est essentielle pour garantir des soins de qualité en cas d'utilisation de médicaments complexe. Des projets (pilotes) sont en cours.

Il est inexact d'affirmer que rien n'a été fait au cours des quatre dernières années. Il convient toutefois de s'efforcer de mettre en place une coopération plus structurelle.

L'intervenante évoque l'outil en ligne *farmainfo.be*. Cet outil constitue une avancée, mais il n'est pas suffisamment connu du grand public.

Mme Vanpeborgh évoque l'accord conclu en septembre 2023 entre l'INAMI et Farmaflux en vue d'avoir une vue d'ensemble des achats et de l'utilisation des médicaments sans prescription et non remboursés.

En ce qui concerne le partage de données, la mise en œuvre du projet VIDIS devra être poursuivie. L'intervenante souhaite imposer aux hôpitaux d'y participer.

La coopération entre les médecins généralistes et les pharmaciens est cruciale, surtout dans le cadre de l'utilisation de médicaments complexes. L'intervenante préconise de conférer un caractère durable à cette coopération.

Mme Catherine Fonck (*Les Engagés*) reconnaît l'importance de cette question pour les patients (en termes d'interactions médicamenteuses, d'effets secondaires) mais aussi pour la santé publique (les antibiotiques sont l'exemple le plus flagrant en termes de surconsommation. La Belgique n'est pas bonne dans ce domaine).

doet België het niet goed. Er wordt zelfs een toename van het gebruik vastgesteld. De spreekster vraagt zich af of voorschriftvrije medicatie wel van het internet gehaald kan worden.

De overheid heeft geen systematisch oog voor het gebruik van niet-terugbetaalde geneesmiddelen. Men kan pas handelen nadat men zich op iets krijgt.

Er moet meer aandacht komen voor de niet-medicamenteuze en multidisciplinaire aanpak. De voorschrijvers hebben te weinig oog voor hun recent voorschrijfprofiel.

Er wordt ook gewezen op het belang van gegevensdeling, op het medicatieschema en op het farmaceutisch dossier.

Het is inderdaad zo dat de verpakkingen een pijnpunt vormen, de samenwerking tussen arts en apotheker is cruciaal voor goede zorgen bij complex geneesmiddelengebruik. Er lopen (proef)projecten.

Het klopt niet dat er de voorbije vier jaar niets gedaan is, er moet echter gestreefd worden naar meer structurele samenwerking.

De spreekster verwijst naar de webtool *farmainfo.be*. Deze tool is een stap vooruit maar niet bekend genoeg bij het publiek.

De spreekster wijst op de overeenkomst die in september 2023 gesloten werd tussen het RIZIV en Farmaflux om oog te krijgen op de aankoop en het verbruik van voorschriftvrije en niet-terugbetaalde medicatie.

Voor gegevensdeling is er het VIDIS-project, dit project moet nog verder uitgerold worden. De spreekster wenst dit in de ziekenhuizen te verplichten.

De samenwerking tussen huisarts en apotheek is van groot belang, vooral bij complex geneesmiddelengebruik. De spreekster pleit voor een duurzaam en structureel karakter van deze samenwerking.

Mevrouw Catherine Fonck (*Les Engagés*) beaamt het belang van deze kwestie, niet alleen voor patiënten (in termen van interacties tussen geneesmiddelen en bijwerkingen), maar ook voor de volksgezondheid (antibiotica zijn het meest flagrante voorbeeld in termen van overconsumptie). België scoort niet goed op dit gebied).

Il est souvent question, dans le texte, d'examiner et d'évaluer. Les médicaments en vente libre seront-ils enregistrés dans le dossier du patient? L'intervenante a déjà plaidé pour que le conditionnement et la délivrance des médicaments (surtout des antibiotiques et des anti-dépresseurs et somnifères) soient adaptés à la durée du traitement. Si la taille du conditionnement est modifiée (réduite), le prix risquera d'augmenter pour le patient. C'est un point auquel il convient également d'accorder de l'attention. La durée de validité d'une ordonnance doit faire l'objet d'une approche individualisée.

Au point 13, il est demandé d'examiner s'il serait pertinent, conformément à la proposition de la Cour des comptes, de limiter automatiquement la date d'échéance d'une prescription pour des antibiotiques. L'intervenante fait observer que la durée des traitements par antibiotiques n'est pas la même pour tout le monde. La durée de validité d'une ordonnance peut toujours être strictement limitée. Le médecin doit en effet remplir la case relative à la durée de validité de la prescription.

B. Réponses de l'auteure principale de la proposition de résolution

Mme Laurence Zanchetta (PS) n'est pas d'accord avec la critique de Mme Depoorter. Il a en effet fallu du temps pour élaborer la proposition de loi à l'examen. Il y a encore du travail. Tout ne peut pas être résolu en une seule législature.

C'est au niveau européen qu'il faut interdire la vente en ligne des médicaments non soumis à prescription.

L'intervenante souhaite mettre en œuvre le schéma de médication partagé numérique en exécutant le projet VIDIS et le rendre obligatoire au sein des hôpitaux pour mieux accompagner les patients dans le bon usage des médicaments, réduire la polymédication et la surconsommation, notamment lorsque le patient consulte différents médecins et recourt également de manière concomitante à l'automédication.

Mme Zanchetta fait observer que le public vulnérable n'est absolument pas oublié. La proposition de résolution met justement l'accent sur ces personnes et demande de continuer à garantir l'ancrage local des soins pharmaceutiques permettant ainsi un réel échange avec le patient et le prescripteur. On favorisera ainsi le contact direct avec le pharmacien, qui est le mieux à même d'aider et d'accompagner le patient.

La proposition de résolution prévoit l'enregistrement des médicaments en vente libre dans le dossier du patient.

In de tekst wordt veel gesproken over onderzoek en evalueren. Wordt in het patiëntendossier de voorschrijftvrije medicatie opgenomen? De spreekster heeft steeds gepleit voor een verpakking en verstrekking van geneesmiddelen (vooral bij antibiotica, antidepressiva en slaappillen) die zijn aangepast aan de dagen van behandeling. Wanneer de grootte van de verpakking wordt gewijzigd (verkleind), dan kan dat resulteren in een hogere prijs voor de patiënt. Dit vormt toch een aandachtspunt. De geldigheidsduur van een recept moet individueel worden bekeken.

Verzoek 13 vraagt te onderzoeken of het zinvol is om conform het voorstel van het Rekenhof de einddatum van een voorschrift voor antibiotica automatisch te beperken. De spreekster merkt op dat de duur van een antibioticabehandeling niet voor iedereen dezelfde is. De geldigheidsduur van een voorschrift kans steeds strikt worden beperkt, de arts heeft immers de taak het vakje van de geldigheid van het voorschrift in te vullen.

B. Antwoorden van de hoofdindiener van het voorstel van resolutie

Mevrouw Laurence Zanchetta (PS) is het niet eens met de kritiek van mevrouw Depoorter. Het heeft inderdaad tijd gekost om dit voorstel van resolutie vandaag voor te leggen. Er is nog werk aan de winkel, niet alles kan in één legislatuur opgelost worden.

Een online verkoopverbod voor voorschrijftvrije medicatie moet op Europees niveau gerealiseerd worden.

De spreekster wenst uitvoering te geven aan het gedeeld digitaal medicatieschema via de uitrol van het VIDIS-project en dit te verplichten in de ziekenhuizen, teneinde de patiënten beter te begeleiden bij het gebruik van de geneesmiddelen en polymedicatie en overconsumptie te voorkomen, meer bepaald wanneer de patiënt meerdere artsen raadpleegt en gelijktijdig aan zelfmedicatie doet.

Mevrouw Zanchetta merkt op dat het kwetsbare publiek helemaal niet vergeten wordt. Het voorstel van resolutie focust zich juist op deze kwetsbaren en vraagt de lokale verankering van de farmaceutische zorg te blijven waarborgen, waardoor er een reële uitwisseling kan plaatsvinden tussen de patiënt en de voorschrijver. Aldus wordt het direct contact met de apotheker bevordert. Het is de apotheker die de meest geschikte persoon is om te helpen en te begeleiden.

De opname van voorschrijftvrije medicatie in het patiëntendossier wordt in het voorstel van resolutie voorzien.

Selon l'intervenante, la remarque concernant le prix du médicament en cas de réduction du conditionnement est intéressante. Il faudra en effet d'y être très attentif. Il n'est pas question que le patient doive payer un prix plus élevé.

C. Répliques des membres et réponses complémentaires

Mme Catherine Fonck (Les Engagés) renvoie à la demande 9.2. Qu'en est-il de l'enregistrement hors pharmacie? Où s'effectue-t-il dans ce cas? Si l'on entend prendre au sérieux l'enregistrement, ne conviendrait-il pas d'enregistrer toute vente sans prescription effectuée hors pharmacie? Dans la négative, les ventes hors pharmacie passeront sous les radars. L'incidence sur la santé des patients ne pourra dès lors pas être évaluée. La mesure prévue à la demande 9.2 manque sa cible.

Mme Kathleen Depoorter (N-VA) demande de définir clairement les notions de "complément alimentaire" et de "médicament". Ces produits peuvent entraîner des conséquences importantes en termes de santé et d'effets indésirables. L'intervenante présentera un amendement à cet égard.

IV. — DISCUSSION DES CONSIDÉRANTS ET DU DISPOSITIF — VOTES

a. Considérants

Considérants A à Q

Ces considérants ne donnent lieu à aucune observation.

Les considérants A à Q sont successivement adoptés à l'unanimité.

b. Dispositif

Demande 1

Cette demande ne donne lieu à aucune observation.

La demande 1 est adoptée à l'unanimité.

De spreekster vindt de opmerking over de prijs van medicatie bij kleinere verpakkingen interessant. Het is inderdaad nodig dit goed op te volgen, het is niet de bedoeling dat de patiënt meer gaat betalen.

C. Replieken van de leden en bijkomende antwoorden

Mevrouw Catherine Fonck (Les Engagés) verwijst naar verzoek 9.2. Wat met de registratie buiten de apotheek? Waar wordt er dan geregistreerd? Elke voorschrijfvrige verkoop die niet in de apotheek plaatsvindt, moet, indien men de registratie serieus neemt, toch geregistreerd worden? Zo niet, dan blijft elke verkoop buiten de apotheek buiten schot. En dan kan de impact op de gezondheid van de patiënten niet nagegaan worden. Maatregel 9.2 schiet tekort.

Mevrouw Kathleen Depoorter (N-VA) vraagt duidelijk af te bakenen wat een voedingssupplement en wat een geneesmiddel is. De gevolgen op het vlak van gezondheid en neveneffecten voor de patiënten kunnen groot zijn. De spreekster zal hierover een amendement indienen.

IV. — BESPREKINGEN VAN DE CONSIDERANSEN EN VAN HET VERZOEKEND GEDEELTE — STEMMINGEN

a. Consideransen

Consideransen A tot Q

Over deze consideransen worden geen opmerkingen gemaakt.

De consideransen A tot Q worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

b. Verzoekend gedeelte

Verzoek 1

Over dit verzoek worden geen opmerkingen geformuleerd.

Verzoek 1 wordt eenparig aangenomen.

<p>Demande 2</p> <p>Cette demande ne donne lieu à aucune observation.</p> <p>La demande 2 est adoptée par 10 voix et 2 abstentions.</p> <p>Demandes 3 à 5</p> <p>Ces demandes ne donnent lieu à aucune observation.</p> <p>Les demandes 3 à 5 sont successivement adoptées à l'unanimité.</p> <p>Demande 6</p> <p>Cette demande ne donne lieu à aucune observation.</p> <p>La demande 6 est adoptée par 10 voix et 2 abstentions.</p> <p>Demandes 7 à 10</p> <p>Ces demandes ne donnent lieu à aucune observation.</p> <p>Les demandes 7 à 10 sont successivement adoptées à l'unanimité.</p> <p>Demande 11</p> <p>Cette demande ne donne lieu à aucune observation.</p> <p>La demande 11 est adoptée par 10 voix et 2 abstentions.</p> <p>Demandes 12 et 13</p> <p>Ces demandes ne donnent lieu à aucune observation.</p> <p>Les demandes 12 et 13 sont successivement adoptées à l'unanimité.</p>	<p>Verzoek 2</p> <p>Over dit verzoek worden geen opmerkingen geformuleerd.</p> <p>Verzoek 2 wordt aangenomen met 10 stemmen en 2 onthoudingen.</p> <p>Verzoeken 3 tot 5</p> <p>Over deze verzoeken worden geen opmerkingen geformuleerd.</p> <p>Verzoeken 3 tot 5 worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.</p> <p>Verzoek 6</p> <p>Over dit verzoek worden geen opmerkingen geformuleerd.</p> <p>Verzoek 6 wordt aangenomen met 10 stemmen en 2 onthoudingen.</p> <p>Verzoeken 7 tot 10</p> <p>Over deze verzoeken worden geen opmerkingen geformuleerd.</p> <p>Verzoeken 7 tot 10 worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.</p> <p>Verzoek 11</p> <p>Over dit verzoek worden geen opmerkingen geformuleerd.</p> <p>Verzoek 11 wordt aangenomen met 10 stemmen en 2 onthoudingen.</p> <p>Verzoeken 12 en 13</p> <p>Over deze verzoeken worden geen opmerkingen geformuleerd.</p> <p>Verzoeken 12 en 13 worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.</p>
---	--

Demande 14 (*nouvelle*)

Mme Kathleen Depoorter et consorts présentent l'amendement n° 5 (DOC 55 2420/005) tendant à insérer une demande 14 en vue de plaider au niveau européen pour l'adoption d'un cadre plus strict concernant la question de savoir si un produit constitue un complément alimentaire ou un médicament et à prendre cette décision au niveau de l'EMA.

L'auteure principale renvoie à la justification de l'amendement.

Mme Catherine Fonck (Les Engagés) souligne qu'elle a déjà interrogé le ministre Vandenbroucke à plusieurs reprises au sujet des compléments alimentaires qui contiennent parfois des allégations de santé et passent souvent entre les mailles du filet en termes de contrôle. Elle renvoie au Conseil supérieur de la Santé qui a alerté au sujet de situations largement problématiques et avec des impacts très importants pour les patients et la santé publique.

L'amendement n° 5 est adopté à l'unanimité.

Par conséquent, une nouvelle demande 14 est insérée.

Intitulé

Mme Laurence Zanchetta et consorts présentent l'amendement n° 4 (DOC 55 2420/004) tendant à compléter l'intitulé.

L'amendement n° 4 est adopté à l'unanimité.

Par conséquent, l'intitulé est complété.

*
* * *

L'ensemble de la proposition de résolution, tel qu'il a été modifié et corrigé sur le plan légitique, est ensuite adopté, par vote nominatif, à l'unanimité.

Résultat du vote nominatif:

Ont voté pour:

N-VA: Mieke Claes, Kathleen Depoorter, Frieda Gijbels;

Ecolo-Groen: Laurence Hennuy;

PS: Hugues Bayet, Hervé Rigot, Laurence Zanchetta;

VB: Steven Creyelman, Dominiek Sneppe;

Verzoek 14 (*nieuw*)

Mevrouw Kathleen Depoorter c.s. dienen amendement nr. 5 (DOC 55 2420/005) in, dat ertoe strekt een nieuw verzoek 14 in te voegen. Het verzoek vraagt op Europees niveau te pleiten voor een stringenter kader rond de bepaling of een product een voedingssupplement dan wel een geneesmiddelen is en deze beslissing te nemen op EMA niveau.

De hoofdindienster verwijst naar de verantwoording bij het amendement.

Mevrouw Catherine Fonck (Les Engagés) wijst erop dat ze minister Vandenbroucke al meermaals ondervraagd heeft over voedingssupplementen, die soms gezondheidsclaims bevatten en vaak door de mazen van het net glippen wat controles betreft. Ze verwijst naar de Hoge Gezondheidsraad, die gewaarschuwd heeft voor zeer problematische situaties met grote gevolgen voor patiënten en de volksgezondheid.

Amendement nr. 5 wordt eenparig aangenomen.

Bijgevolg wordt een nieuw verzoek 14 ingevoegd.

Opschrift

Mevrouw Laurene Zanchetta c.s. dient amendement nr. 4 (DOC 55 2420/004) in, dat ertoe strekt het opschrift aan te vullen.

Amendement nr. 4 wordt eenparig aangenomen.

Bijgevolg wordt het opschrift aangevuld.

*
* * *

Het gehele, geamendeerde en wetgevingstechnisch verbeterde voorstel van resolutie wordt vervolgens bij naamstemming eenparig aangenomen.

Het resultaat van de naamstemming is als volgt:

Hebben voorgestemd:

N-VA: Mieke Claes, Kathleen Depoorter, Frieda Gijbels;

Ecolo-Groen: Laurence Hennuy;

PS: Hugues Bayet, Hervé Rigot, Laurence Zanchetta;

VB: Steven Creyelman, Dominiek Sneppe;

MR: Caroline Taquin;
Open Vld: Robby De Caluwé;
Vooruit: Gitta Vanpeborgh.

Ont voté contre:

Nihil.

Se sont abstenus:

Nihil.

La rapporteure,

Gitta Vanpeborgh

Le président,

Roberto D'Amico
Hervé Rigot (a.i.)

MR: Caroline Taquin;
Open Vld: Robby De Caluwé;
Vooruit: Gitta Vanpeborgh.

Hebben tegengestemd:

Nihil.

Hebben zich onthouden:

Nihil.

De rapportrice,

Gitta Vanpeborgh

De voorzitter,

Roberto D'Amico
Hervé Rigot (a.i.)